

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

20 листопада 2018 р.

Київ

№ 652-р

Про визнання нової державної допомоги недопустимою для конкуренції, припинення та повернення незаконної державної допомоги, визнаної недопустимою для конкуренції

За результатами розгляду повідомлення про нову державну допомогу, надісланого листом Департаменту енергетики, транспорту та зв'язку Вінницької міської ради від 11.12.2017 № 21-00-002-53608 (вх. № 52-ПДД від 02.02.2018), розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 21.05.2018 № 01/89-р розпочато розгляд справи № 500-26.15/3-18-ДД про державну допомогу для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції (далі – Справа).

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши матеріали справи № 500-26.15/3-18-ДД про державну допомогу та подання з попередніми висновками від 08.10.2018 № 500-26.15/3-18-ДД/359-ДД,

ВСТАНОВИВ:

1. ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

- (1) Листами від 11.12.2017 № 21-00-002-53608 (вх. № 52-ПДД від 02.02.2018) та від 14.03.2018 № 21-00-007-11346 (вх. № 124-ПДД від 20.03.2018) Департаментом енергетики, транспорту та зв'язку Вінницької міської ради відповідно до пункту 2 розділу 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» було подано повідомлення про нову державну допомогу (далі – Повідомлення).
- (2) Антимонопольним комітетом України листом від 15.02.2018 № 500-29/05-1923 залишено Повідомлення без руху та запитано додаткову інформацію. Листом від 14.03.2018 № 21-00-007-11346 (вх. № 124-ПДД від 20.03.2018) Департаментом енергетики, транспорту та зв'язку Вінницької міської ради надано додаткову інформацію до Повідомлення.
- (3) Листом від 19.04.2018 № 21-00-007-17537 (вх. № 5-01/4787 від 23.04.2018) Департаментом енергетики, транспорту та зв'язку Вінницької міської ради надано додаткову інформацію до Повідомлення.
- (4) За результатами розгляду повідомлення про нову державну допомогу, розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 21.05.2018 № 01/89-р розпочато розгляд справи № 500-26.15/3-18-ДД про державну допомогу для

проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції. Листом Антимонопольного комітету України від 22.05.2018 № 500-29/01-6137 направлено копію розпорядження на адресу Департаменту енергетики, транспорту та зв'язку Вінницької міської ради.

- (5) Листом від 23.06.2018 № 500-29/01-7691 Антимонопольний комітет України направив до Департаменту енергетики, транспорту та зв'язку Вінницької міської ради вимогу про надання інформації у тридцятиденний строк для розгляду справи про державну допомогу.
- (6) Департаментом енергетики, транспорту та зв'язку Вінницької міської ради, як надавачем державної допомоги, листом від 23.07.2018 № 21-00-002-33585 (вх. № 5-500/8858 від 27.07.2018) надано додаткову інформацію для розгляду Справи.
- (7) Листом від 28.08.2018 № 500-29/01-11044 Антимонопольний комітет України направив до Міністерства інфраструктури України лист про надання інформації у найкоротший строк для розгляду справи про державну допомогу.
- (8) Міністерство інфраструктури України, як головний орган у системі центральних органів виконавчої влади у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики, зокрема у сфері автомобільного транспорту, листом від 07.09.2018 № 9951/25/10-18 (вх. № 6-500/10918 від 11.09.2018) надав додаткову інформацію для розгляду Справи.

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧА ПІДТРИМКИ

2.1 Надавач підтримки

- (9) Департамент енергетики, транспорту та зв'язку Вінницької міської ради (21050, м. Вінниця, вул. Соборна, 59, ідентифікаційний код юридичної особи 34849038).

2.2. Отримувач підтримки

- (10) Комунальне підприємство «Вінницька транспортна компанія» (21036, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 29, ідентифікаційний код юридичної особи 03327925).

2.3. Мета (ціль) підтримки

Метою (ціллю) підтримки є сприяння окремим видам господарської діяльності.

2.4. Очікуваний результат

- (11) Забезпечення надання якісних послуг з перевезення пасажирів громадським транспортом загального користування, у тому числі пільгових категорій громадян, яким державою надано право на безкоштовний проїзд.

2.5. Форма підтримки

- (12) Фінансова підтримка – дотація на покриття збитків від надання послуг пасажирським автомобільним транспортом загального користування, включаючи втрати від безкоштовного перевезення пасажирів муніципальним автотранспортом у дні відзначення загальнодержавних, загальноміських, новорічних та інших свят та заходів.

2.6. Обсяг підтримки

(13) Загальний обсяг підтримки – 407 772,2 тис. грн.

(14) З них:

2018 рік:

фінансова підтримка – дотація – 45 187,8 тис. грн;

2019 рік:

фінансова підтримка – дотація – 52 616,7 тис. грн;

2020 рік:

фінансова підтримка – дотація – 61 224,8 тис. грн;

2021 рік:

фінансова підтримка – дотація – 70 794,2 тис. грн;

2022 рік:

фінансова підтримка – дотація – 82 277,0 тис. грн;

2023 рік:

фінансова підтримка – дотація – 95 671,7 тис. грн;

2.7. Підстава для надання підтримки

(15) Закон України «Про автомобільний транспорт» від 07.05.2017 у чинній редакції.

(16) Комплексна Програма розвитку міського пасажирського транспорту на 2018 – 2023 роки», затверджена рішенням Вінницької міської ради від 22.12.2017 № 1003 (зі змінами від 23.02.2018 № 1081).

2.8. Тривалість підтримки

(17) З 01.01.2018 по 31.12.2023.

3. ПОЄДНАННЯ ФОРМ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ

(18) Поповнення статутного капіталу комунального підприємства «Вінницька транспортна компанія» на оновлення застарілого рухомого складу, заміну колійного та енергетичного господарств, розширення маршрутної мережі та збереження й розвиток інфраструктури міського електротранспорту в сумі 480 557,6 тис. грн.

(19) Фіскальні заходи: податкові пільги зі сплати земельного податку в сумі 1 602,4 тис. грн, що надаються на підставі:

- пункту 284.1 статті 284 Податкового кодексу України, яким передбачено, що органи місцевого самоврядування встановлюють пільги зі сплати земельного податку на відповідній території;
- за рішенням міської ради, яким затверджуються переліки підприємств, установ та організацій, що:
- забезпечують життєдіяльність міста Вінниці;
- мають важливе соціально-економічне значення;
- надають послуги в галузі житлово-комунального господарства;
- надають послуги з охорони здоров'я, фізичної культури і спорту, культури, освіти, зокрема позашкільної;
- забезпечують обороноздатність держави.

4. ІНФОРМАЦІЯ, ОТРИМАНА ПІД ЧАС РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

- (20) Вінницька міська рада при наданні державної допомоги у формі фінансової підтримки – дотації на покриття збитків від надання послуг пасажирським автомобільним транспортом загального користування, включаючи втрати від безкоштовного перевезення пасажирів муніципальним автотранспортом у дні відзначення загальнодержавних, загальноміських, новорічних та інших свят і заходів, керується:
- Законом України «Про автомобільний транспорт»;
 - Комплексною Програмою розвитку міського пасажирського транспорту на 2018 – 2023 роки».
- (21) Комунальне підприємство «Вінницька транспортна компанія» не здійснює перевезень пасажирів на приміських, міжміських та міжобласних маршрутах загального користування.
- (22) Департамент енергетики, транспорту та зв'язку Вінницької міської ради у своєму Повідомленні та додатково надісланій інформації в рамках розгляду Справи листом від 23.07.2018 № 21-00-002-33585 зазначив, що конкурсний відбір автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування не здійснювався у зв'язку з відсутністю реальних конкурентів у комунального підприємства «Вінницька транспортна компанія» на території міста Вінниці.
- (23) Міністерство інфраструктури України повідомило Комітет, що визначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування здійснюється виключно на конкурсних засадах відповідно до статті 43 Закону України «Про автомобільний транспорт». Разом з тим призначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування та надання компенсації за здійснення пільгових перевезень пасажирів та перевезень за регульованими тарифами можливе за умов дотримання норм законодавства.
- (24) За інформацією, наданою Департаментом енергетики, транспорту та зв'язку Вінницької міської ради, комунальне підприємство «Вінницька транспортна компанія» здійснює ведення окремих рахунків для обліку доходів і витрат щодо міського електро- та автотранспорту, а також інших видів господарської діяльності. Розшифровка звіту про фінансові результати щоквартально подається Департаменту енергетики, транспорту та зв'язку Вінницької міської ради.

5. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (25) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.
- (26) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:
- підтримка надається суб'єкту господарювання;
 - державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
 - підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
 - підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.
- (27) Згідно зі статтею 2 Закону державна допомога є недопустимою для конкуренції, якщо інше не встановлено цим Законом.

5.1. Послуги, що становлять загальний економічний інтерес

- (28) Згідно з пунктом 14 частини першої статті 1 Закону послуги, що становлять загальний економічний інтерес, – послуги, пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки.
- (29) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону, дія цього Закону не поширюється на підтримку господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.
- (30) Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (31) Згідно з пунктом «с» додатка XXIII до розділу 10 Угоди послуги загального економічного інтересу визначені як «економічна діяльність, яку органи влади визначають як особливо важливу для громадян, і яка не може здійснюватися (або могла б здійснюватися за інших умов) без державного втручання. Така діяльність повинна виявляти особливий характер порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності».
- (32) Згідно зі статтею 263 (4) Угоди Сторони протягом п'яти років з дати набрання чинності Угодою мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною

або державою-членом Європейського Союзу, або є вповноваженим на надання послуг, що мають загальний економічний інтерес, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг у будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:

- витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або усіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і, з іншого боку, витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність;
 - повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на принципах бухгалтерського обліку – обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародно визнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.
- (33) Відповідно до статті 262 (4) Угоди, підприємства, уповноважені надавати послуги, що мають загальний економічний інтерес, або такі, які мають характер прибуткової монополії, підпорядковуються правилам, що містяться в цій Частині в тій мірі, в якій застосування цих правил юридично або фактично не перешкоджає виконанню окремих завдань, визначених для них. Розвиток торгівлі не має зазнавати впливу настільки, наскільки це суперечитиме інтересам Сторін.
- (34) Статтею 14 Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – Договір ЄС) регламентовано, що Європейський Союз та держави-члени, кожен у межах своїх повноважень, повинні дбати про те, щоб підприємства, які надають послуги загального економічного інтересу, функціонували на базі таких принципів і в таких умовах, зокрема економічного та фінансового характеру, які дозволять їм виконувати свої завдання.
- (35) Відповідно до статті 106 Договору ЄС підприємства, які здійснюють послуги загального економічного інтересу, підпорядковуються правилам конкуренції в таких межах, в яких застосування цих правил не перешкоджає виконанню, юридично або фактично, дорученого їм спеціального завдання.
- (36) Додатково, відповідно до рішення Європейського суду від 24.07.2003 № 280/00 *Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH*, умовою застосування статті 87 (1) Договору про заснування Європейського Співтовариства є те, що державна допомога має впливати на торгівлю між державами-членами. Надання транспортних послуг на місцевому чи регіональному рівні не виключає цього критерію.
- Проте державні субсидії, призначені для надання міських, заміських чи регіональних транспортних послуг, не підпадають під дію цього положення, якщо такі субсидії розглядаються як компенсація за послуги, що надаються суб'єктами-одержувачами для здійснення публічних обов'язків. Для застосування цього критерію національний суд має переконатися, що виконані такі умови:
- суб'єкт господарювання повинен виконувати зобов'язання з обслуговування населення, і ці зобов'язання чітко встановлені та визначені;
 - параметри, на підставі яких розраховується компенсація, визначені заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;

- компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, яких зазнав суб'єкт господарювання під час надання послуг загального економічного інтересу;
- суб'єкт господарювання, який надає ці послуги, повинен бути обраний шляхом проведення процедури публічних закупівель. Якщо така процедура не була дотримана, рівень необхідної компенсації визначається на основі аналізу витрат, які є типовими для цього суб'єкта господарювання, і належним чином забезпечений транспортними засобами для здійснення цих послуг, враховуючи відповідний дохід підприємства та розумний прибуток.

5.2. Вимоги до компенсації витрат, пов'язаних із послугами громадського транспорту

- (37) Згідно з частиною першою статті 7 Закону України «Про автомобільний транспорт» забезпечення організації пасажирських перевезень покладається на міських автобусних маршрутах загального користування на виконавчий орган сільської, селищної, міської ради відповідного населеного пункту. Відповідно до вимог цього Закону відносини між органами місцевого самоврядування та перевізниками мають договірний характер.
- (38) Згідно з частиною першою статті 10 Закону України «Про автомобільний транспорт» тарифна політика на автомобільному транспорті має задовольняти підприємницький інтерес, забезпечувати розвиток автомобільного транспорту, стимулювати впровадження новітніх технологій перевезень, застосування сучасних типів транспортних засобів, а також сприяти вирішенню таких завдань:
- збільшення можливостей суб'єктів господарювання щодо забезпечення потреб споживачів у послугах, залучення інвестицій у розвиток автомобільного транспорту та досягнення сталих економічних умов роботи;
 - стимулювання конкуренції та поява нових суб'єктів господарювання, які належать до автомобільного транспорту;
 - забезпечення балансу між платоспроможним попитом на послуги та обсягом витрат на їх надання;
 - забезпечення стабільності, прозорості та прогнозованості тарифів.
- (39) Відповідно до статті 11 Закону України «Про автомобільний транспорт» надання соціально значущих послуг автомобільного транспорту здійснюється відповідно до законодавства з питань поставки продукції для державних потреб. Соціально значущими послугами автомобільного транспорту є послуги з перевезення пасажирів автобусними маршрутами загального користування за визначеними уповноваженими органами тарифами та на пільгових умовах відповідно до законодавства.
- (40) Згідно зі статтею 15 Закону України «Про автомобільний транспорт» розвиток автомобільного транспорту забезпечується підтримкою органів державної влади шляхом створення умов для:
- надання соціально значущих послуг такого транспорту;
 - придбання транспортних засобів та засобів їх технічного обслуговування і ремонту;
 - стимулювання розвитку ринку відповідних послуг.
- (41) Згідно зі статтею 93 Договору ЄС, допомога суб'єктам господарювання визнається сумісною з положеннями Договору ЄС, якщо вона забезпечує потреби координації транспорту або якщо вона є відшкодуванням за виконання окремих зобов'язань, притаманних поняттю громадської послуги.

- (42) Пунктом 5 преамбули Регламенту (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23 жовтня 2007 року про послуги громадського транспорту з перевезення пасажирів залізницею і автомобільними шляхами (далі – Регламент) встановлено, що компетентні органи держав-членів повинні бути здатними забезпечувати надання послуг громадського пасажирського транспорту, зокрема, шляхом застосування таких механізмів:
- надання ексклюзивних прав на здійснення цих послуг підприємствам – надавачам публічних послуг;
 - фінансової компенсації витрат підприємствам, що надають такі послуги;
 - визначення загальних правил функціонування громадського транспорту, що застосовуються для всіх підприємств.
- (43) Пунктом 27 преамбули Регламенту передбачено, що компенсація, надана компетентними органами для покриття витрат, пов'язаних із виконанням зобов'язання надавати громадські послуги, повинна обчислюватися таким чином, щоб запобігти надмірній компенсації. У тих випадках, коли орган державної влади укладає контракт про надання громадських послуг без проведення конкурентних тендерних процедур, він повинен визначити чіткі правила для того, щоб розмір компенсації був адекватним з огляду на забезпечення бажаного рівня ефективності та якості послуг.
- (44) Пунктом 34 преамбули Регламенту передбачено, що компенсація витрат надавачам послуг громадського пасажирського транспорту має бути такою, щоб підприємства, відповідальні за надання громадських послуг, працювали на принципах та умовах, які дозволяють їм виконувати відповідні завдання. Така компенсація може визнаватися сумісною з правилами державної допомоги за певних умов. По-перше, вона має надаватися саме для забезпечення послуг, що становлять загальний інтерес. По-друге, для уникнення спотворення економічної конкуренції вона не може перевищувати суми, необхідної для покриття чистих витрат, понесених у зв'язку з наданням таких послуг, з урахуванням отриманого доходу та розумного прибутку.
- (45) Відповідно до статті 2 Регламенту громадський пасажирський транспорт – це послуги загального економічного інтересу у сфері пасажирського транспорту, що надаються громадянам на недискримінаційній та постійній основі.
- (46) Згідно зі статтею 2 Регламенту компенсація за надання громадських послуг означає будь-яку вигоду, у тому числі фінансову, надану безпосередньо або опосередковано компетентним органом влади за рахунок державних коштів протягом періоду виконання зобов'язань про надання громадських послуг або пов'язаних із періодом, в якому ці послуги надавалися.
- (47) Відповідно до статті 4 Регламенту договір про надання громадських послуг повинен містити:
- чітко визначені зобов'язання щодо громадських послуг, які повинен виконувати суб'єкт господарювання, та відповідні географічні зони;
 - параметри, на підставі яких розраховується компенсація, та наявність будь-яких ексклюзивних прав;
 - механізми визначення розподілу витрат, пов'язаних із наданням послуг. Витрати можуть включати, зокрема, витрати на персонал, енергію, витрати на інфраструктуру, технічне обслуговування та ремонт транспортних засобів загального користування, рухомого складу.

- (48) Тривалість дії договору не повинна перевищувати 10 років для транспортних послуг, що здійснюються автобусами, та 15 років – для послуг пасажирського транспорту залізничними рейсами.
- (49) У разі необхідності, з урахуванням умов зносу активів, тривалість договору про надання транспортних послуг може бути збільшена максимум на 50 відсотків, якщо підприємство закупає ці активи самостійно, які є значними щодо загальних активів, необхідних для здійснення виключно послуг пасажирського транспорту, що підпадають під дію договору. Якщо це обґрунтовано витратами, що впливають з певної географічної ситуації у найвіддаленіших регіонах, тривалість договору про надання транспортних послуг може бути збільшена максимум на 50 відсотків.
- (50) Відповідно до пункту 2 статті 5 Регламенту будь-який компетентний орган місцевого самоврядування, якщо це прямо не заборонено національним законодавством, може приймати рішення про самостійне надання послуг громадського пасажирського транспорту, а також може прямо укладати договори про надання громадських послуг із відокремленими підприємствами, щодо яких орган місцевого самоврядування здійснює такий же контроль, яким він володіє по відношенню до власних підрозділів. Якщо компетентний місцевий орган влади приймає відповідне рішення, застосовується таке:
- при вирішенні, чи здійснює компетентний орган контроль над підприємством, беруться до уваги: ступінь представництва органа влади в керівних або наглядових органах, права власності, вплив та контроль над стратегічними рішеннями підприємства;
 - підконтрольні органу влади підприємства, що надають послуги громадського пасажирського транспорту, не мають права брати участь у тендерних процедурах, предметом яких є надання послуг громадського пасажирського транспорту, організованих за межами території компетентного місцевого органу влади.
- (51) Згідно зі статтею 9 Регламенту компенсація за послуги громадського пасажирського транспорту або виплата за дотримання тарифних зобов'язань, сплачених відповідно до норм Регламенту, є сумісною зі спільним ринком. Така компенсація звільняється від обов'язку повідомлення про державну допомогу, передбаченого статтею 108 (3) Договору про заснування Європейського Співтовариства.
- (52) Відповідно до Регламенту, компенсація витрат підприємства, пов'язана з виконанням договору про надання послуг громадського транспорту, повинна розраховуватися відповідно до норм, встановлених у додатку до Регламенту.

6. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

- (53) На підставі наведеного, додаткової інформації та інформації, що міститься в Повідомленні, підтримка надається комунальному підприємству «Вінницька транспортна компанія» за рахунок місцевих ресурсів міста Вінниці.
- (54) Згідно зі статтею 29 Закону України «Про автомобільний транспорт» органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані надати перевізникам, які здійснюють пільгові перевезення пасажирів та перевезення пасажирів за регульованими тарифами, компенсацію відповідно до Закону.
- (55) Відносини автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів автобусними маршрутами загального користування, міськими, приміськими та

міжміськими, які не виходять за межі території області (внутрішньообласні маршрути), з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування визначаються договором про організацію перевезень пасажирів автобусними маршрутами загального користування, в якому встановлюються: перелік маршрутів загального користування, які буде обслуговувати автомобільний перевізник, умови організації перевезень, показники якості транспортного обслуговування населення, термін роботи автомобільного перевізника, зобов'язання органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо облаштування маршруту, підтримки проїзної частини автомобільної дороги та під'їзних шляхів у належному стані (тільки для міських автобусних маршрутів), розмір компенсації витрат автомобільного перевізника внаслідок перевезення пільгових пасажирів та регулювання тарифів, механізм їх виплати.

- (56) Відповідно до статті 43 Закону України «Про автомобільний транспорт» визначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування здійснюється виключно на конкурсних засадах.
- (57) Однак Департамент енергетики, транспорту та зв'язку Вінницької міської ради у своєму Повідомленні та додатково надісланій інформації в рамках Справи листом від 23.07.2018 № 21-00-002-33585 зазначив, що конкурсний відбір автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування не здійснювався у зв'язку з відсутністю реальних конкурентів у комунального підприємства «Вінницька транспортна компанія» на території міста Вінниці.
- (58) Водночас, відповідно до інформації, що міститься в Повідомленні, Департамент енергетики, транспорту та зв'язку зазначив перевізників, які здійснюють автобусні перевезення пасажирів разом із комунальним підприємством «Вінницька транспортна компанія», що свідчить про наявність конкурентів.
- (59) Відповідно до інформації, надісланій додатково до Повідомлення листом від 19.04.2018 № 21-00-007-17537 (вх. № 5-01/4787 від 23.04.2018), Департамент енергетики, транспорту та зв'язку повідомив, що рішенням Виконавчого комітету Вінницької міської ради від 15.02.2018 № 351 комунальне підприємство «Вінницька транспортна компанія» призначено автомобільним перевізником на автобусних маршрутах загального користування, що суперечить статті 43 Закону України «Про автомобільний транспорт».
- (60) Разом з тим Департамент енергетики, транспорту та зв'язку Вінницької міської ради повідомив, що укладає тимчасові договори з перевізниками, які надають послуги з перевезення пасажирів автомобільним транспортом загального користування, що у свою чергу суперечить пункту 2 статті 5 Регламенту, в якому зазначено, що будь-який компетентний орган місцевого самоврядування, **якщо це прямо не заборонено національним законодавством**, може приймати рішення про самостійне надання послуг громадського пасажирського транспорту, а також може прямо укласти договори про надання громадських послуг із відокремленими підприємствами, щодо яких орган місцевого самоврядування здійснює такий же контроль, яким він володіє по відношенню до власних підрозділів.
- (61) Використання конкурсного відбору гарантує прозорість та конкурентний спосіб відбору для всіх учасників конкурсу, які бажають подати заявку, на здійснення автомобільних перевезень автобусними маршрутами загального користування, що буде оцінюватись відповідно до встановлених критеріїв.

- (62) Отже, відсутність конкурсу під час визначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування є порушенням статті 43 Закону України «Про автомобільний транспорт» і, як наслідок, такі дії призводять до спотворення конкуренції.
- (63) Разом з тим, відповідно до пункту 1 Положення про Міністерство інфраструктури України, затвердженого Указом Президента України від 12.05.2011 № 581/2011, Міністерство інфраструктури України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики, зокрема у сфері автомобільного транспорту. Враховуючи зазначене, листом від 28.08.2018 № 500-29/01-11044 Комітет направив до Міністерства інфраструктури України лист про надання інформації.
- (64) Листом від 07.09.2018 № 9951/25/10-18 (вх. № 6-500/10918 від 11.09.2018) Міністерство інфраструктури України повідомило, що *«визначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування здійснюється виключно на конкурсних засадах відповідно до статті 43 Закону України «Про автомобільний транспорт». Також статтею 44 Закону України «Про автомобільний транспорт» передбачено, що організація проведення конкурсу та визначення умов перевезень покладаються на органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування та Договір з переможцем конкурсу (або дозвіл) органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування укладають (або надають) на термін від трьох до п'яти років. Процедура підготовки та проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування визначено Порядком проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 03.12.2008 № 1081 (далі - Порядок), який є обов'язковим для виконання органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами (організаціями), залученими на договірних умовах для організації забезпечення проведення конкурсів, конкурсними комітетами та автомобільними перевізниками. Тобто призначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування та надання компенсації за здійснення пільгових перевезень пасажирів та перевезень за регульованими тарифами, можливо за умов дотримання норм Закону та Порядку».*
- (65) Зазначена в Повідомленні підтримка створює переваги для отримувача підтримки, яких він не міг би отримати за нормальних ринкових умов.
- (66) Підсумовуючи викладене, допомога у формі фінансової підтримки – дотації на покриття збитків від надання послуг пасажирським автомобільним транспортом загального користування, включаючи втрати від безкоштовного перевезення пасажирів муніципальним автотранспортом у дні відзначення загальнодержавних, загальноміських, новорічних та інших свят та заходів, не може кваліфікуватись як компенсація за послуги загального економічного інтересу у зв'язку з недотриманням вимог національного законодавства, а саме Закону України «Про автомобільний транспорт», у частині призначення автомобільного перевізника на конкурсних засадах.
- (67) Державна допомога – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

- (68) Оскільки підтримка надається комунальному підприємству «Вінницька транспортна компанія», яке є суб'єктом господарювання, за рахунок місцевого бюджету, при цьому створює переваги для отримувача державної підтримки та призводить до спотворення економічної конкуренції, така підтримка є **державною допомогою**.
- (69) Отже, державна допомога у формі фінансової підтримки – дотації на покриття збитків від надання послуг пасажирським автомобільним транспортом загального користування, включаючи втрати від безкоштовного перевезення пасажирів муніципальним автотранспортом у дні відзначення загальнодержавних, загальноміських, новорічних та інших свят та заходів, спотворює економічну конкуренцію та є **недопустимою державною допомогою** для конкуренції відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».
- (70) Відповідно до пункту восьмого статті 1 Закону, незаконна державна допомога – нова державна допомога, надана без повідомлення Уповноваженого органу або в період після повідомлення, але до прийняття Уповноваженим органом рішення про допустимість державної допомоги для конкуренції, або надана всупереч рішення Уповноваженого органу про визнання нової державної допомоги недопустимою для конкуренції, крім категорій державної допомоги, надавачі якої згідно із цим Законом звільнені від обов'язку повідомлення про нову державну допомогу.
- (71) Підставою для надання державної допомоги є нормативно-правовий чи розпорядчий акт з дати набрання ним чинності, враховуючи те, що Комплексна Програма розвитку міського пасажирського транспорту на 2018 – 2023 роки», яка є підставою для надання державної допомоги, була затверджена рішенням Вінницької міської ради від 22.12.2017 № 1003 (зі змінами від 23.02.2018 № 1081) то відповідно до пункту 8 статті 1 Закону, державна допомога у формі фінансової підтримки – дотації на покриття збитків від надання послуг пасажирським автомобільним транспортом загального користування, включаючи втрати від безкоштовного перевезення пасажирів муніципальним автотранспортом у дні відзначення загальнодержавних, загальноміських, новорічних та інших свят, є **незаконною державною допомогою**.
- (72) За результатами розгляду Справи та з урахуванням усіх матеріалів, отриманих у рамках розгляду Справи, державним уповноваженим Комітетом було підготовлено подання про попередні висновки за результатами розгляду справи № 500-26.15/3-18-ДД про державну допомогу в частині автотранспорту від 08.10.2018 № 500-26.15/3-18-ДД/359-ДД та листом Комітету від 04.10.2018 № 500-26.15-01/13384 направлено до Департаменту енергетики, транспорту та зв'язку Вінницької міської ради.
- (73) На подання про попередні висновки від 08.10.2018 № 500-26.15/3-18-ДД/359-ДД Департамент енергетики, транспорту та зв'язку Вінницької міської ради листом від 19.10.2018 № 21-00-002-49244 (вх. № 8-01/12846 від 24.10.2018) повідомив, що не погоджується з позицією Комітету щодо визнання державної допомоги у формі фінансової підтримки – дотації на покриття збитків від надання послуг пасажирським автомобільним транспортом загального користування, включаючи втрати від безкоштовного перевезення пасажирів муніципальним автотранспортом у дні відзначення загальнодержавних, загальноміських, новорічних та інших свят і заходів, недопустимою державною допомогою для конкуренції відповідно до Закону та такою, що підлягає припиненню й поверненню незаконної державної допомоги, визнаної недопустимою для конкуренції.

- (74) Департамент енергетики, транспорту та зв'язку Вінницької міської ради обґрунтовує свою позицію тим, що визнання державної допомоги недопустимою державною допомогою для конкуренції відповідно до Закону й такою, що підлягає припиненню та поверненню незаконної державної допомоги, *«призведе до припинення надання послуг перевезення мешканцям окремих районів міста, адже виручка від реалізації проїзних документів усіх видів покриває лише 50% витрат на діяльність автотранспорту. До того ж, виконавчий комітет Вінницької міської ради буде змушений:*
- *підвищити вартість проїзду з 5,00 грн. до 8,00 грн. Як наслідок, відповідно зросте вартість пільгових проїзних квитків для учнів загальноосвітніх шкіл;*
 - *припинити безкоштовне перевезення пільгових категорій населення на автобусних маршрутах загального користування».*
- (75) Водночас Департаментом енергетики, транспорту та зв'язку Вінницької міської ради в листі від 19.10.2018 № 21-00-002-49244 (вх. № 8-01/12846 від 24.10.2018) зазначено, що проведення конкурсу на визначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування відповідно до статті 43 Закону України «Про автомобільний транспорт» у попередні роки було неможливим у зв'язку з тим, що маршрутна мережа міста перебуває у стадії формування: до міста приєднуються нові території, щороку з'являються багатоповерхові новобудови тощо.
- (76) Однак таке твердження є необґрунтованим та суперечить статті 43 Закону України «Про автомобільний транспорт», в якій зазначено, що визначення автомобільного перевізника на автобусному маршруті загального користування здійснюється виключно на конкурсних засадах.
- (77) Разом з тим на вимогу Комітету від 12.11.2018 № 500-29/01-14988 Департамент енергетики, транспорту та зв'язку Вінницької міської ради листом від 14.11.2018 № 21-00-002-54339 (вх. № 8-01/13915) від 16.11.2018 повідомив, що за 9 місяців 2018 року на надання фінансової підтримки – дотації на покриття збитків від надання послуг пасажирським автомобільним транспортом загального користування, включаючи втрати від безкоштовного перевезення пасажирів муніципальним автотранспортом у дні відзначення загальнодержавних, загальноміських, новорічних та інших свят та заходів уже було виділено 25 187 800,0 грн (двадцять п'ять мільйонів сто вісімдесят сім тисяч вісімсот гривень).

Враховуючи викладене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8, 11 і 14 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», пунктом 8 розділу VI Порядку розгляду справ про державну допомогу суб'єктам господарювання, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 12 квітня 2016 року № 8-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06 травня 2016 року за № 686/28816 та Порядком повернення незаконної державної допомоги, недопустимої для конкуренції, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 04 липня 2017 року № 468, за результатами опрацювання всіх обставин справи Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати, що державна допомога у формі фінансової підтримки – дотації на покриття збитків від надання послуг пасажирським автомобільним транспортом загального користування, включаючи втрати від безкоштовного перевезення пасажирів муніципальним автотранспортом у дні відзначення загальнодержавних, загальноміських, новорічних та інших свят і заходів, що виділяються на підставі Комплексної Програми розвитку міського

пасажи́рського транспорту на 2018 – 2023 роки», затвердженої рішенням Вінницької міської ради від 22.12.2017 № 1003 (зі змінами від 23.02.2018 № 1081), комунальному підприємству «Вінницька транспортна компанія» на період з 01.01.2018 по 31.12.2023 у сумі 407 772,2 тис. грн, є **недопустимою державною допомогою** для конкуренції відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

2. Припинити та повернути незаконну державну допомогу, визнану недопустимою для конкуренції, що виділяється на підставі Комплексної Програми розвитку міського пасажирського транспорту на 2018 – 2023 роки», затвердженої рішенням Вінницької міської ради від 22.12.2017 № 1003 (зі змінами від 23.02.2018 № 1081), комунальному підприємству «Вінницька транспортна компанія» у формі фінансової підтримки – дотації на покриття збитків від надання послуг пасажирським автомобільним транспортом загального користування, включаючи втрати від безкоштовного перевезення пасажирів муніципальним автотранспортом у дні відзначення загальнодержавних, загальноміських, новорічних та інших свят і заходів, на період з 01.01.2018 по 31.12.2023 у сумі 407 772,2 тис. грн, відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

3. Департаменту енергетики, транспорту та зв'язку Вінницької міської ради у двомісячний строк з дати офіційного оприлюднення рішення Уповноваженого органу забезпечити виконання заходів щодо повернення незаконної державної допомоги, визнаної недопустимою для конкуренції в пунктах 1 та 2 резолютивної частини цього рішення.

4. Обсяг незаконної державної допомоги, визнаної недопустимою для конкуренції в пунктах 1 та 2 резолютивної частини цього рішення, підлягає перерахуванню комунальним підприємством «Вінницька транспортна компанія» у дохід загального фонду місцевого бюджету міста Вінниці в шестимісячний строк з дати офіційного оприлюднення рішення Уповноваженого органу.

5. Департаменту енергетики, транспорту та зв'язку Вінницької міської ради:

- негайно після офіційного оприлюднення рішення Уповноваженого органу розпочати його виконання;
- вжити в межах повноважень, визначених законом, вичерпних та ефективних заходів для забезпечення повернення незаконної державної допомоги комунальним підприємством «Вінницька транспортна компанія»;
- не пізніше останнього дня двомісячного строку, зазначеного в пункті 3 резолютивної частини цього рішення, повідомити Уповноважений орган про вжиті Департаментом енергетики, транспорту та зв'язку Вінницької міської ради та комунальним підприємством «Вінницька транспортна компанія» заходи з повернення незаконної державної допомоги та надати відповідне документальне підтвердження;
- не пізніше останнього дня шестимісячного строку, зазначеного в пункті 4 резолютивної частини цього рішення, забезпечити повернення незаконної державної допомоги комунальним підприємством «Вінницька транспортна компанія»;
- надати належні докази виконання цього рішення.

6. Комунальному підприємству «Вінницька транспортна компанія»:

- повернути незаконну державну допомогу, визнану недопустимою для конкуренції в пунктах 1 та 2 резолютивної частини цього рішення, способом, визначеним у пункті 4 резолютивної частини цього рішення;
- інформувати Департамент енергетики, транспорту та зв'язку Вінницької міської ради та Уповноважений орган про виконання цього рішення;
- надати Департаменту енергетики, транспорту та зв'язку Вінницької міської ради та Уповноваженому органу докази виконання цього рішення з поданням засвідчених в установленому порядку копій документів, які підтверджують його виконання.

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ